

RÅDSREKOMMANDASJON**2020/EØS/45/93****av 22. mai 2017****om den europeiske rammen for kvalifikasjoner for livslang læring og om oppheving av europaparlaments- og rådsrekommendasjon av 23. april 2008 om fastsetjing av den europeiske ramma for kvalifikasjonar for livslang læring****2017/C 189/03(*)**

RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR

under henvisning til traktaten om Den europeiske unions virkemåte, særlig artikkel 165 og 166,

under henvisning til forslag fra Europakommisjonen og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Kvalifikasjoner tjener en rekke ulike formål. De angir overfor arbeidsgivere hva innehaverne i prinsippet vet og kan gjøre («læringsutbytte»). De kan være en forutsetning for å få adgang til visse lovregulerte yrker. De hjelper utdannings- og opplæringsmyndigheter og -tilbydere å avgjøre hva en person har lært seg og på hvilket nivå. De er også viktige for den enkelte som et uttrykk for hva de personlig har tilegnet seg. Kvalifikasjoner spiller derfor en viktig rolle for å øke sysselsettingsmulighetene, fremme mobilitet og tilgang til videreutdanning.
- 2) Kvalifikasjoner er det formelle resultat av en vurderings- og valideringsprosess som utføres av en vedkommende myndighet, og har vanligvis form av dokumenter som eksamensbeviser eller diplomer. De viser at en person har oppnådd et læringsutbytte i samsvar med fastsatte standarder. Læringsutbyttet kan oppnås på mange ulike måter i formelle, ikke-formelle eller uformelle sammenhenger, både nasjonalt og internasjonalt. Opplysninger om læringsutbytte bør være lett tilgjengelige og gjennomsiktlige.
- 3) Europaparlaments- og rådsrekommendasjon av 23. april 2008 om fastsetjing av den europeiske ramma for kvalifikasjonar for livslang læring⁽¹⁾ opprettet en felles referanseramme med åtte kvalifikasjonsnivåer, uttrykt som læringsutbytte med stigende kompetansenivåer. Disse nivåene fungerer som et konverteringsverktøy mellom ulike kvalifikasjonssystemer og deres nivåer. Formålet med den europeiske rammen for kvalifikasjoner for livslang læring (European Qualifications Framework – EQF) er å øke gjennomsliktigheten, sammenlignbarheten og overførbarheten av oppnådde kvalifikasjoner.
- 4) De bredere målsettingene med denne rekommendasjonen er å bidra til å modernisere utdannings- og opplærings-systemer samt øke arbeidstakeres og de lærendes muligheter til sysselsetting, mobilitet og sosial integrasjon. Videre har den som mål å forbedre forbindelsene mellom formell, ikke-formell og uformell læring samt støtte valideringen av læringsutbytte som oppnås i ulike sammenhenger.
- 5) Medlemsstatene har utviklet eller holder på å utvikle nasjonale rammer for kvalifikasjoner basert på læringsutbytte, og knytter disse til EQF gjennom en «henvisningsprosess». Deskriptorene for EQF-nivåer og læringsutbytte bidrar til større gjennomsliktighet og bedre sammenlignbarhet for kvalifikasjonene i forskjellige nasjonale systemer. De bidrar også til at man innen utdanning og opplæring generelt går over til en strategi basert på læringsutbytte. Henvisning til EQF bør skje gjennom de nasjonale rammene for kvalifikasjoner eller, dersom disse ikke finnes, nasjonale kvalifikasjonssystemer (heretter kalt «nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner»).

(*) Denne unionsrettsakten, kunngjort i EUT C 189 av 15.6.2017, s. 15, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 76/2018 av 23. mars 2018 om endring av EØS-avtalens protokoll 31 om samarbeid på særlige områder utenfor de fire friheter, se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 6 av 30.1.2020, s. 66.

(¹) EUT C 111 av 6.5.2008, s. 1.

- 6) Kvalifikasjoner er mer gjennomsiktede og sammenlignbare dersom de presenteres i dokumenter som inneholder en henvisning til gjeldende EQF-nivå og en beskrivelse av oppnådd læringsutbytte.
- 7) Mange ulike berørte parter bør delta i gjennomføringen av EQF på unionsplan og nasjonalt plan for å sikre at det er bred støtte for den. De viktigste berørte parter omfatter alle lærende, utdannings- og opplæringstilbydere, kvalifikasjonsmyndigheter, kvalitetssikringsorganer, arbeidsgivere, fagforeninger, industri- og handelskamre, håndverkerforeninger, organer som deltar i godkjenning av akademiske og faglige kvalifikasjoner, arbeidsformidlinger og tjenester som har ansvar for integrering av innvandrere.
- 8) I sin rapport til Europaparlamentet og Rådet av 19. desember 2013 om evaluering av EQF konkluderte Kommisjonen med at EQF er allment anerkjent som et referansepunkt for utvikling av nasjonale rammer for kvalifikasjoner, for gjennomføring av strategien basert på læringsutbytte samt for økt gjennomsiktighet og godkjenning av ferdigheter og kompetanse. Kommisjonen understreket at Unionen bør gjøre det mulig for lærende og arbeidstakere å gjøre sine ferdigheter og kompetanse mer synlige, uansett hvor de har tilegnet seg dem.
- 9) I denne rapporten konkluderte Kommisjonen også med at den rådgivende gruppen for EQF har gitt effektiv veiledning for de nasjonale henvisningsprosessene og har bygd opp tillit og forståelse mellom de deltagende statene. Den konkluderte videre med at effektiviteten av EQFs nasjonale samordningspunkter i stor grad avhenger av hvor nært knyttet de er til den nasjonale styringen av henvisningsprosessen.
- 10) Ut fra den positive evalueringen av denne gruppen er videreføringen av den rådgivende gruppen for EQF avgjørende for en ensartet, sammenhengende, gjennomiktig og samordnet gjennomføring av denne rekommandasjonen.
- 11) Gjennomsiktighet og godkjenning av ferdigheter og kvalifikasjoner er en av de nye prioriteringene under Rådets og Kommisjonens felles rapport for 2015 om gjennomføringen av den strategiske rammen for europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring (ET 2020). I rapporten understrekes det at EQF bør videreutvikles for å forbedre gjennomsiktigheten og sammenlignbarheten for kvalifikasjoner. Når det gjelder nylig ankomne innvandrere, understreker rapporten at eksisterende verktøy for gjennomsiktighet kan bidra til en bedre forståelse i Unionen av kvalifikasjoner oppnådd utenfor EU, og omvendt.
- 12) EQF og de nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner som viser til den, kan støtte eksisterende praksis for godkjenning, takket være at de fører til styrket tillit til, forståelse av og sammenlignbarhet for kvalifikasjoner. Dette kan gjøre det lettere å gjennomføre godkjenningsprosessen for studier og arbeid. Overordnede rammer for kvalifikasjoner, som EQF, kan fungere som informasjonsverktøy for godkjenningspraksis som nevnt i anbefalingen om bruk av rammer for kvalifikasjoner i godkjenningen av utenlandske kvalifikasjoner, som vedtatt i henhold til konvensjonen om godkjenning av kvalifikasjoner for høyere utdanning i Europaregionen.
- 13) Nasjonale rammer og systemer for kvalifikasjoner endres over tid, og derfor bør henvisninger til EQF gjennomgås og ajourføres når det er relevant.
- 14) Tillit til kvaliteten og nivået på kvalifikasjoner som er del av nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner med henvisninger til EQF (heretter kalt «kvalifikasjoner med et EQF-nivå») er vesentlig for å fremme mobilitet for lærende og arbeidstakere innenfor og på tvers av sektorer og geografiske grenser. Europaparlaments- og rådsrekommandasjon av 23. april 2008 om fastsetjing av den europeiske ramma for kvalifikasjoner for livslang læring inneholdt felles prinsipper for kvalitetssikring i høyere utdanning og i yrkesrettet utdanning og opplæring. Disse prinsippene respekterte medlemsstatenes ansvar for kvalitetssikringsordninger for nasjonale kvalifikasjoner i samsvar med nærhetsprinsippet. Standardene og retningslinjene for kvalitetssikring i det europeiske området for høyere utdanning og den europeiske referanserammen for kvalitetssikring av yrkesrettet utdanning og opplæring utgjør et grunnlag for slike felles prinsipper.
- 15) Muligheten for å utarbeide et register utenfor området høyere utdanning, for organer som overvåker systemer for kvalitetssikring av kvalifikasjoner, bør utredes.
- 16) Studiepoengsystemer kan hjelpe personer å gjøre framskritt i sin utdanning ved å tilrettelegge for fleksible utdanningsløp og overføring mellom ulike nivåer og typer av utdanning og opplæring og på tvers av nasjonale grenser, noe som gjør det mulig for de lærende å samle opp og overføre ulike læringsutbytter som oppnås i forskjellige læringssammenhenger, herunder nettbasert, ikke-formell og uformell læring. Strategien basert på læringsutbytte kan også forenkle utformingen, leveringingen og vurderingen av fullstendige kvalifikasjoner eller deler av kvalifikasjoner.

- 17) Systemer for studiekvalifikasjoner på både nasjonalt og europeisk plan brukes i institusjonelle sammenhenger som høyere utdanning eller yrkesrettet utdanning og opplæring. På europeisk plan er det europeiske systemet for overføring av studiekvalifikasjoner blitt utviklet for høyere utdanning innenfor det europeiske området for høyere utdanning. For yrkesrettet utdanning og opplæring er det europeiske systemet for studiekvalifikasjoner innen yrkesrettet utdanning og opplæring blitt utviklet i samsvar med europaparlaments- og rådsrekommendasjon av 18. juni 2009 om opprettelse av et europeisk system for studiekvalifikasjoner innen yrkesrettet utdanning og opplæring (ECVET)⁽¹⁾. Forbindelser mellom nasjonale kvalifikasjonsrammer og studiekvalifikasjonssystemer kan fremmes når det er hensiktsmessig.
- 18) Selv om det i unionsretten om lovlig migrasjon og asyl finnes bestemmelser om likebehandling med egne borgere med hensyn til godkjenning av kvalifikasjoner, og også om forenklingstiltak for personer som har rett til internasjonal beskyttelse i samsvar med europaparlament- og rådsdirektiv 2011/95/EU⁽²⁾, er det fortsatt høy grad av overkvalifisering og undersysselsetting blant tredjestatsborgere med høyere utdanning. Samarbeidet mellom Unionen og tredjestater for å gjøre kvalifikasjoner mer gjennomsiktige kan fremme integrasjonen av innvandrere på arbeidsmarkedene i Unionen. Med tanke på de økende migrasjonsstrømmene til og fra Unionen er det behov for en bedre forståelse og en rettferdig godkjenning av kvalifikasjoner tildelt utenfor Unionen.
- 19) De viktigste kjennetegnene for EQF, som er dens strategi basert på læringsutbytte, definisjonen av nivådeskriptorer og opprettelse av referansekriterier som er utarbeidet av EQF-rådgivningsgruppen, har vært en inspirasjonskilde for utviklingen av nasjonale og regionale rammer for kvalifikasjoner over hele verden. Et økende antall tredjestater og regioner ønsker nærmere forbindelser mellom egne og EQFs rammer for kvalifikasjoner.
- 20) I henhold til europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF⁽³⁾ kan Kommisjonen vedta en delegert rettsakt for å fastsette felles opplæringsrammer for lovregulerte yrker, med et felles sett av kunnskap, ferdigheter og kompetanse. De felles opplæringsrammene skal bygge på nivåene i EQF. Henvisninger til EQF-nivåer skal ikke påvirke tilgangen til arbeidsmarkedet i tilfeller der yrkeskvalifikasjoner er blitt godkjent i samsvar med direktiv 2005/36/EF.
- 21) Rammen for kvalifikasjoner i det europeiske området for høyere utdanning inneholder deskriptorer for den korte syklusen (som kan være knyttet til eller inngår i første syklus) og for den første, andre og tredje syklusen av høyere utdanning. Hver syklusdeskriptor inneholder en beskrivelse av resultatene og ferdighetene som er knyttet til de kvalifikasjonene som tildeles ved utgangen av den aktuelle syklusen. EQF er i samsvar med rammen for kvalifikasjoner i det europeiske området for høyere utdanning og dens syklusdeskriptorer. Den korte syklusen (som kan være knyttet til eller inngår i første syklus) og den første, andre og tredje syklusen av rammen for kvalifikasjoner i det europeiske området for høyere utdanning, tilsvarer EQF-nivå 5–8.
- 22) Europaparlaments- og rådsvedtak nr. 2241/2004/EF⁽⁴⁾ hjelper mennesker å kunne presentere sine ferdigheter, kompetanse og kvalifikasjoner på en bedre måte.
- 23) En europeisk klassifisering av ferdigheter, kompetanse, kvalifikasjoner og yrker (ESCO) er i ferd med å bli utviklet av Kommisjonen. Dersom den brukes på frivillig grunnlag, kan den bidra til en bedre forbindelse mellom utdanning og sysselsetting. De dataene som er utarbeidet av medlemsstatene innenfor rammen av EQF, kan fungere som bidrag til denne klassifiseringen.
- 24) Opplysninger om prosessen for henvisning av nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner til EQF og om kvalifikasjoner tilsvarende et EQF-nivå, bør være lett tilgjengelige for offentligheten. Bruken av felles datastrukturer og -formater kan også bidra til at dette målet nås. Det vil også lette forståelsen og bruken av offentliggjorte opplysninger om kvalifikasjoner.
- 25) Det bør være sammenheng, komplementaritet og synergier på nasjonalt plan og unionsplan mellom gjennomføringen av EQF, nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner, og verktøy som brukes for å sikre gjennomsiktighet og godkjenning av ferdigheter, kompetanse og kvalifikasjoner, herunder verktøy for kvalitetssikring, overføring av studiekvalifikasjoner samt verktøy som er utviklet innenfor rammen av det europeiske området for høyere utdanning for gjennomsiktighet og godkjenning av ferdigheter, kompetanse og kvalifikasjoner.

(1) EUT C 155 av 8.7.2009, s. 11.

(2) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2011/95/EU av 13. desember 2011 om fastsettelse av standarder for vilkår som tredjestatsborgere og statsløse må oppfylle for å ha rett til internasjonal beskyttelse, for en ensartet status for flyktninger og for personer som har rett til subsidiær beskyttelse, og for innholdet i den beskyttelsen som innvilges (EUT L 337 av 20.12.2011, s. 9).

(3) Europaparlaments- og rådsdirektiv 2005/36/EF av 7. september 2005 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (EUT L 255 av 30.9.2009, s. 22).

(4) Europaparlaments- og rådsvedtak nr. 2241/2004/EF av 15. desember 2004 om en enhetlig fellesskapsramme for å skape klarhet i kvalifikasjoner og kompetanse (Europass) (EUT L 390 av 31.12.2004, s. 6).

- 26) Utviklingen av EQF bør være i fullt samsvar med gjeldende europeisk samarbeid innen utdanning og opplæring i henhold til den strategiske rammen ET 2020 og framtidige europeiske strategiske ET-rammer.
- 27) Denne rekommandasjonen verken erstatter eller definerer nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner. EQF beskriver ikke særlige kvalifikasjoner eller en persons kompetanse, og bestemte kvalifikasjoner bør ha henvisning til passende EQF-nivå gjennom de relevante nasjonale kvalifikasjonssystemene.
- 28) Gjennom denne rekommandasjonen konsolideres EQF som en felles referanseramme med åtte nivåer uttrykt som læringsutbytte, og fungerer som et konverteringsverktøy mellom ulike rammer og systemer for kvalifikasjoner og deres nivåer.
- 29) I og med at denne rekommandasjonen ikke er bindende, er den i samsvar med nærhets- og forholdsmessighetsprinsippet ved at den støtter og utfyller medlemsstatenes aktiviteter ved å tilrettelegge for ytterligere samarbeid mellom dem for å øke gjennomsiktigheten, sammenlignbarheten og overførbarheten av tildelte kvalifikasjoner. Den bør gjennomføres i samsvar med nasjonal rett og praksis.

ANBEFALER AT MEDLEMSSTATENE I SAMSVAR MED NASJONALE FORHOLD

1. bruker EQF som referanse for nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner og til å sammenligne alle typer og nivåer av kvalifikasjoner i Unionen som er en del av nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner, særlig ved å knytte deres kvalifikasjonsnivåer til de EQF-nivåene som er fastsatt i vedlegg II, og ved å bruke kriteriene fastsatt i vedlegg III,
2. gjennomgår og ajourfører, når det er relevant, henvisningene mellom nivåene i de nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner til EQF-nivåene som er fastsatt i vedlegg II, og bruker kriteriene fastsatt i vedlegg III, samtidig som det tas behørig hensyn til nasjonale forhold,
3. sikrer at kvalifikasjoner med et EQF-nivå er i samsvar med de felles prinsippene for kvalitetssikring som er fastsatt i vedlegg IV, uten at det berører nasjonale prinsipper for kvalitetssikring som gjelder for nasjonale kvalifikasjoner,
4. når det er relevant, fremmer forbindelser mellom studiepoengsystemer og nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner, samtidig som det tas hensyn til felles prinsipper for studiepoengsystemer som fastsatt i vedlegg V, uten at det berører nasjonale beslutninger om å i) benytte studiepoengsystemer og ii) knytte dem til nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner. Disse felles prinsippene vil ikke føre til automatisk godkjenning av kvalifikasjoner,
5. når det er relevant, treffer tiltak slik at alle nye kvalifikasjonsdokumenter som er utstedt av vedkommende myndigheter (f.eks. eksamensbeviser, diplomer, tillegg til eksamensbeviser/diplomer) og/eller registre over kvalifikasjoner inneholder en tydelig henvisning til det relevante EQF-nivået,
6. offentliggjør resultatene av henvisningsprosessen på nasjonalt plan og unionsplan og, dersom det er mulig, sikrer at opplysninger om kvalifikasjoner og tilhørende læringsutbytte er tilgjengelige og offentliggjøres ved hjelp av datafeltene som er angitt i vedlegg VI,
7. oppmuntrer partene i arbeidslivet, offentlige arbeidsformidlinger, utdanningstilbydere, kvalitetssikringsorganer og offentlige myndigheter til å bruke EQF for å støtte sammenligningen av kvalifikasjoner og gjennomsiktigheten av læringsutbyttet,
8. sikrer videreføring og samordning av de oppgavene som gjennomføres av EQFs nasjonale samordningspunkter (EQF NCP). EQF NCPs hovedoppgaver er å støtte nasjonale myndigheter ved å opprette henvisninger fra nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner til EQF, og å bringe EQF nærmere personer og organisasjoner.

ANBEFALER AT KOMMISJONEN I SAMARBEID MED MEDLEMSSTATENE OG BERØRTE PARTER I EQF-RÅDGIVNINGSGRUPPEN

9. bidrar til konsekvens i den videre gjennomføringen av EQF i alle medlemsstater ved å sammenligne og drøfte de metodene som brukes for å angi nivåer for kvalifikasjoner i nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner, idet det tas behørig hensyn til nasjonale forhold,
10. samtidig som det tas hensyn til nasjonale forhold, støtter utviklingen av metoder for beskrivelse, bruk og anvendelse av læringsutbyttet for å øke gjennomsiktigheten og forståelsen av og sammenlignbarheten for kvalifikasjoner,
11. støtter innføringen av frivillige prosedyrer for angivelse av nivåer for internasjonale kvalifikasjoner gjennom nasjonale rammer eller ordninger for kvalifikasjoner samt informasjonsutveksling og samråd mellom medlemsstatene om disse prosedyrene, for å sikre konsekvens,

12. utarbeider veiledning for hvordan man skal informere om EQF, særlig om hvordan EQF-nivåer skal framstilles på nyutstedte eksamensbeviser, diplomer og tillegg, og/eller registre over kvalifikasjoner, i samsvar med nasjonale ordninger og regler for eksamensbeviser og diplomer,
13. undersøker mulighetene for å utvikle og benytte kriterier og prosedyrer for i samsvar med internasjonale avtaler å gjøre det mulig å sammenligne tredjestaters nasjonale og regionale rammer for kvalifikasjoner med EQF,
14. etablerer samlæring og utveksling av beste praksis mellom medlemsstatene og, når det er relevant, tilrettelegger for kollegarådgivning på anmodning fra medlemsstatene.

ANBEFALER AT KOMMISJONEN

15. sikrer at gjennomføringen av denne rekommandasjonen støttes gjennom tiltak som finansieres av de relevante unionsprogrammene,
16. sikrer effektiv styring av gjennomføringen av EQF ved å opprettholde og støtte fullt ut EQF-rådgivningsgruppen, som ble opprettet i 2009, bestående av representanter for medlemsstatene og andre deltakerstater, partene i arbeidslivet og andre berørte parter, etter hva som er relevant. EQF-rådgivningsgruppen bør sikre overordnet sammenheng og fremme gjennomsiktighet og tillit til prosessen for henvisning av nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner til EQF,
17. rapporterer om framdrift etter vedtakelsen av denne rekommandasjon, etter hva som er relevant, i forbindelse med relevante utdannings-, opplærings- og sysselsettingspolitiske rammer,
18. vurderer og evaluerer, i samarbeid med medlemsstatene og etter samråd med de berørte partene, tiltakene som treffes som følge av denne rekommandasjon, og innen 2022 rapporterer til Rådet om erfaringene og konsekvensene for framtiden, herunder eventuelt en mulig ny vurdering og revisjon av denne rekommandasjon.

Europaparlaments- og rådsrekommandasjon av 23. april 2008 om fastsetjing av den europeiske ramma for kvalifikasjonar for livslang læring oppheves.

Utferdiget i Brussel 22. mai 2017.

For Rådet

E. BARTOLO

Formann

VEDLEGG I

Definisjoner

I denne rekommandasjon menes med

- a) «kvalifikasjon» et formelt resultat av en vurderings- og valideringsprosess som oppnås når en vedkommende myndighet fastslår at en person har oppnådd et læringsutbytte i henhold til en viss standard,
- b) «nasjonalt kvalifikasjonssystem» alle aspekter av en medlemsstats virksomhet som gjelder godkjenning av læring og andre ordninger som knytter utdanning og opplæring til arbeidsmarkedet og det sivile samfunn. Dette omfatter utarbeiding og gjennomføring av institusjonelle bestemmelser og prosesser som gjelder kvalitetssikring, vurdering og tildeling av kvalifikasjoner. Et nasjonalt kvalifikasjonssystem kan bestå av flere delsystemer og omfatte en nasjonal ramme for kvalifikasjoner,
- c) «nasjonal ramme for kvalifikasjoner» en ordning for å klassifisere kvalifikasjoner i samsvar med visse kriterier for oppnådd læringsnivå, og som har som mål å integrere og samordne nasjonale delsystemer for kvalifikasjoner og bedre kvalifikasjonenes gjennomsliktighet, tilgjengelighet, gradering og kvalitet med hensyn til arbeidsmarkedet og det sivile samfunn,
- d) «internasjonal kvalifikasjon» en kvalifikasjon som tildeles av et lovlig etablert internasjonalt organ (forening, organisasjon, sektor eller selskap) eller av et nasjonalt organ som opptre på vegne av et internasjonalt organ, som benyttes i mer enn ett land og omfatter læringsutbytte som vurderes i henhold til standarder fastsatt av et internasjonalt organ,
- e) «læringsutbytte» en oversikt over hva en lærende kan, forstår og er i stand til å gjøre etter en avsluttet læringsprosess, og som defineres som kunnskap, ferdigheter, ansvar og selvstendighet,
- f) «kunnskap» resultatet av tilegnelse av informasjon gjennom læring. Kunnskap er den samlingen av fakta, prinsipper, teorier og praksis som er knyttet til et arbeidsområde eller studiefelt. I EQF beskrives kunnskap som teoretisk og/eller faktabasert,
- g) «ferdigheter» evnen til å anvende kunnskap og bruke fagkunnskaper til å utføre oppgaver og løse problemer. I EQF beskrives ferdigheter som kognitive (herunder bruk av logisk, intuitiv og kreativ tenkning) eller praktiske (bruk av praktisk håndlag og bruk av metoder, materialer, verktøy og instrumenter),
- h) «ansvar og selvstendighet» den lærendes evne til å anvende kunnskap og ferdigheter selvstendig og ansvarlig,
- i) «kompetanse» dokumentert evne til å bruke kunnskap, ferdigheter og personlige, sosiale og/eller metodiske evner i arbeids- eller studiesituasjoner og i faglig og personlig utvikling,
- j) «validering av ikke-formell og uformell læring» en bekreftelse fra en vedkommende myndighet om at en person har tilegnet seg læringsutbytte i ikke-formelle og uformelle læringssituasjoner målt mot en relevant standard, og som består av følgende fire atskilte faser: identifisering av en persons særlige erfaringer på grunnlag av en samtale, dokumentasjon som synliggjør personens erfaringer, en formell vurdering av disse erfaringene og sertifisering av resultatene av vurderingen som kan kunne ut i en delvis eller fullstendig kvalifikasjon,
- k) «formell godkjenning av læringsutbytte» den prosessen der en vedkommende myndighet tildeler offisiell status til oppnådd læringsutbytte med henblikk på videregående studier eller sysselsetting, ved å i) tildele kvalifikasjoner (eksamensbevis, diplomer eller titler), ii) validere ikke-formell og uformell læring, (iii) godkjenne likeverdighet, studiekvalifikasjoner eller dispensasjoner,
- l) «studiepoeng» bekreftelse på at en del av en kvalifikasjon bestående av et samlet læringsutbytte er blitt vurdert og validert av en vedkommende myndighet etter en fastsatt standard. Studiepoeng tildeles av vedkommende myndigheter når en person har oppnådd det fastsatte læringsutbyttet, som er dokumentert ved relevante vurderinger og kan uttrykkes som en kvantitativ verdi (f.eks. studiepoeng eller vektall) som viser hvor mye arbeid en person normalt må legge ned for å oppnå det tilknyttede læringsutbyttet,

- m) «studiepoengsystem» et verktøy for gjennomsiktighet for å forenkle godkjenningen av studiepoeng. Disse systemene kan omfatte bl.a. likeverdighet, unntak, enheter/moduler som kan samles og overføres, tilbydere som selvstendig kan tilpasse individuelle utdanningsforløp, og validering av ikke-formell og uformell læring,
 - n) «overføring av studiekvalifikasjoner» den prosessen som gir personer som har samlet studiepoeng i én sammenheng, mulighet til å få dem vurdert og godkjent i en annen sammenheng.
-

VEDLEGG II

Deskriptorer som definerer nivåene i den europeiske rammen for kvalifikasjoner (EQF)

Hvert av de åtte nivåene defineres av et sett deskriptorer som viser det læringsutbyttet som er relevant for kvalifikasjonene på det aktuelle nivået i ethvert kvalifikasjonssystem.

	Kunnskap	Ferdigheter	Ansvar og selvstendighet
	I EQF beskrives kunnskap som teoretisk og/eller faktabasert.	I EQF beskrives ferdigheter som kognitive (herunder bruk av logisk, intuitiv og kreativ tenkning) og praktisk (medfører praktisk håndlag og bruk av metoder, materialer, verktøy og instrumenter).	I EQF beskrives ansvar og selvstendighet som den lærendes evne til å anvende kunnskaper og ferdigheter selvstendig og ansvarlig.
Nivå 1 Læringsutbyttet som er relevant på nivå 1, er	grunnleggende allmennkunnskap	grunnleggende ferdigheter som kreves for å utføre enkle oppgaver	arbeide eller studere under direkte veiledning under strukturerte forhold
Nivå 2 Læringsutbyttet som er relevant på nivå 2, er	grunnleggende faktabasert kunnskap innenfor et arbeidsområde eller studiefelt	grunnleggende kognitive og praktiske ferdigheter som kreves for å kunne bruke relevant informasjon for å utføre oppgaver og løse rutinemessige problemer ved hjelp av enkle regler og verktøy	arbeide eller studere under veiledning, men med en viss grad av selvstendighet
Nivå 3 Læringsutbyttet som er relevant på nivå 3, er	kunnskap om fakta, prinsipper, prosesser og generelle begreper innenfor et arbeidsområde eller studiefelt	en rekke kognitive og praktiske ferdigheter som kreves for å utføre oppgaver og løse problemer ved å velge og bruke grunnleggende metoder, verktøy, materialer og informasjon	ta ansvar for ferdigstilling av arbeids- eller studieoppgaver tilpasse egen atferd til omstendighetene med hensyn til problemløsning
Nivå 4 Læringsutbyttet som er relevant på nivå 4, er	faktabasert og teoretisk kunnskap i brede sammenhenger innenfor et arbeidsområde eller studiefelt	en rekke kognitive og praktiske ferdigheter som kreves for å finne løsninger på spesifikke problemer innenfor et arbeidsområde eller studiefelt	kunne administrere seg selv innenfor retningslinjene for et arbeidsområde eller studiefelt som vanligvis er forutsigbare, men som kan endre seg ha tilsyn med andres rutinearbeid samt ta noe ansvar for evaluering og forbedring av arbeidet eller studieaktivitetene

	Kunnskap	Ferdigheter	Ansvar og selvstendighet
Nivå 5(*) Læringsutbyttet som er relevant på nivå 5, er	omfattende, spesialisert, faktabasert og teoretisk kunnskap innenfor et arbeidsområde eller studiefelt samt bevissthet om denne kunnskapens begrensning	en omfattende rekke kognitive og praktiske ferdigheter som kreves for å utvikle kreative løsninger på abstrakte problemer	utøve ledelse og tilsyn i sammenheng med arbeids- og studieaktiviteter der uforutsigbare endringer oppstår vurdere og videreutvikle egne og andres prestasjoner
Nivå 6(**) Læringsutbyttet som er relevant på nivå 6, er	avansert kunnskap innen et arbeidsområde eller studiefelt, som omfatter en kritisk forståelse av teorier og prinsipper	avanserte ferdigheter som viser mestring og nyskaping, som kreves for å løse komplekse og uforutsigbare problemer innenfor et spesialisert arbeidsområde eller studiefelt	håndtere komplekse tekniske eller faglige aktiviteter eller prosjekter, samt ta beslutningsansvar i uforutsigbare arbeids- og studiesammenhenger ta ansvar for å administrere faglig utvikling for personer og grupper
Nivå 7(***) Læringsutbyttet som er relevant på nivå 7, er	svært spesialisert kunnskap, hvorav noe er i forkant av utviklingen innenfor et arbeidsområde eller studiefelt, som grunnlag for nytenking og/eller forskning kritisk bevissthet om kunnskapsspørsmål innenfor et felt og i grensesnittet mellom ulike områder	spesialiserte problemløsningsferdigheter som kreves i forskning og/eller nyskaping for å utvikle ny kunnskap og nye prosedyrer samt integrere kunnskap fra ulike felt	lede og endre arbeids- og studiesammenhenger som er komplekse, uforutsigbare og krever nye strategiske tilnærminger ta ansvar for å bidra til faglig kunnskap og praksis og/eller for å vurdere grupperes strategiske prestasjoner
Nivå 8(****) Læringsutbyttet som er relevant på nivå 8, er	kunnskap i absolutt forkant av utviklingen innenfor et arbeidsområde eller studiefelt og i grensesnittet mellom ulike områder	de mest avanserte og spesialiserte ferdigheter og teknikker, herunder syntese og evaluering, som kreves for å løse kritiske problemer innen forskning og/eller nyskaping, samt å utvide og omdefinere eksisterende kunnskap eller faglig praksis	utvise betydelig myndighet, nyskaping, selvstendighet, akademisk og faglig integritet samt vedvarende engasjement i utviklingen av nye ideer og prosesser i forkant av utviklingen innenfor arbeidsområder eller studiefelt, herunder forskning

Kompatibilitet med rammen for kvalifikasjoner i det europeiske området for høyere utdanning

Rammen for kvalifikasjoner i det europeiske området for høyere utdanning inneholder deskriptorer for tre sykluser, som ministrene med ansvar for høyere utdanning godkjente på sitt møte i Bergen i mai 2005 innenfor rammen av Bologna-prosessen. Hver syklusdeskriptor inneholder et generisk utsagn om typiske forventninger til prestasjoner og evner i forbindelse med kvalifikasjoner som angir slutten på den aktuelle syklusen.

(*) Deskriptoren for den korte syklusen innen høyere utdanning (innenfor eller knyttet til første syklus) som er utviklet innenfor det felles kvalitetsinitiativet som ledd i Bologna-prosessen, tilsvarer læringsutbyttet for EQF nivå 5.

(**) Deskriptoren for første syklus tilsvarer læringsutbyttet for EQF nivå 6.

(***) Deskriptoren for andre syklus tilsvarer læringsutbyttet for EQF nivå 7.

(****) Deskriptoren for tredje syklus tilsvarer læringsutbyttet for EQF nivå 8.

VEDLEGG III

Kriteriene og prosedyrene for opprettelse av henvisninger fra nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner til den europeiske rammen for kvalifikasjoner (EQF)

1. Ansvarsområdene og/eller den juridiske kompetansen for alle relevante nasjonale organer som deltar i henvisningsprosessen, fastslås tydelig og offentliggjøres av vedkommende myndigheter.
2. Det finnes en klar og påviselig forbindelse mellom kvalifikasjonsnivåene i de nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner og EQFs nivådeskriptorer.
3. De nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner og deres kvalifikasjoner bygger på prinsippet og målet for læringsutbytte, og er knyttet til ordninger for validering av ikke-formell og uformell læring og eventuelt til studiepoengsystemer.
4. Prosedyrene for å inkludere kvalifikasjoner i den nasjonale rammen for kvalifikasjoner eller for å beskrive kvalifikasjonenes plassering i det nasjonale kvalifikasjonssystemet, er gjennomsiktede.
5. De nasjonale kvalitetssikringssystemene for utdanning og opplæring viser til de nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner og er forenlige med de prinsippene for kvalitetssikring som er angitt i vedlegg IV til denne rekommandasjonen.
6. Henvisningsprosessen skal omfatte uttrykkelig bekreftelse fra de relevante kvalitetssikringsorganene av at henvisningsrapporten er forenlig med de relevante nasjonale ordningene, bestemmelsene og praksisene for kvalitetssikring.
7. Internasjonale eksperter skal delta i henvisningsprosessen, og henvisningsrapportene skal inneholde skriftlige erklæringer om henvisningsprosessen fra minst to internasjonale eksperter fra to ulike land.
8. Vedkommende myndighet eller myndigheter skal sertifisere opprettelsen av henvisninger mellom de nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner og EQF. En omfattende rapport som angir henvisningene og dokumentasjonen for dem, skal offentliggjøres av vedkommende myndigheter, herunder EQFs nasjonale samordningspunkter, og skal inneholde en redegjørelse for hvert enkelt kriterium. Den samme rapporten kan brukes til egsertifisering i samsvar med rammen for kvalifikasjoner i det europeiske området for høyere utdanning, ut fra denne rammens kriterier for egsertifisering.
9. Medlemsstatene og andre deltakende stater skal innen seks måneder etter at henvisningsrapporten er offentliggjort eller ajourført, offentliggjøre henvisningsrapporten og framlegge relevante opplysninger for sammenligning på den relevante europeiske portalen.
10. Som følge av henvisningsprosessen bør alle nyutstedte dokumenter knyttet til kvalifikasjoner som inngår i de nasjonale rammene eller systemene for kvalifikasjoner (f.eks. eksamensbeviser, diplomer, tillegg til eksamensbeviser/diplomer) og/eller registre over kvalifikasjoner utstedt av vedkommende myndigheter, inneholde en tydelig henvisning i form av nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner til det relevante EQF-nivået.

VEDLEGG IV

Prinsipper for kvalitetssikring av kvalifikasjoner som er en del av nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner med henvisning til den europeiske rammen for kvalifikasjoner (EQF)

Alle kvalifikasjoner med et EQF-nivå bør kvalitetssikres slik at tilliten til deres kvalitet og nivå styrkes.

I samsvar med nasjonale forhold og samtidig som det tas hensyn til forskjeller mellom ulike sektorer, bør kvalitetssikring av kvalifikasjoner med et EQF-nivå⁽¹⁾⁽²⁾

1. omhandle utformingen av kvalifikasjoner samt gjennomføringen av strategien basert på læringsutbytte,
2. sikre gyldig og pålitelig vurdering i samsvar med avtalte og gjennomsiktige standarder basert på læringsutbytte, og omhandle sertifiseringsprosessen,
3. omfatte ordninger for tilbakemeldinger og prosedyrer for kontinuerlig forbedring,
4. involvere alle berørte parter på alle trinn i prosessen,
5. bestå av sammenhengende evalueringsmetoder, som kombinerer egenvurdering og ekstern kontroll,
6. være en integrert del av den interne forvaltningen, herunder virksomhet som er satt ut til underleverandører, i organer som utsteder kvalifikasjoner med et EQF-nivå,
7. bygge på mål, standarder og retningslinjer som er tydelige og målbare,
8. understøttes av tilstrekkelige ressurser,
9. omfatte en regelmessig gjennomgang av eksisterende eksterne tilsynsorganer eller -myndigheter som utfører kvalitetssikring,
10. omfatte elektronisk tilgang til evalueringsresultatene.

(1) Disse felles prinsippene er helt i samsvar med de europeiske standardene og retningslinjene (ESG) for kvalitetssikring i det europeiske området for høyere utdanning og med den europeiske kvalitetssikringen av yrkesrettet utdanning og opplæring (EQAVET).

(2) Avhengig av nasjonale forhold får disse prinsippene kanskje ikke anvendelse på allmennutdanning.

VEDLEGG V

Prinsipper for studiepoengsystemer knyttet til nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner med henvisning til den europeiske rammen for kvalifikasjoner (EQF)⁽¹⁾

EQF og nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner bør ved hjelp av strategien basert på læringsutbytte, bedre kunne støtte personer når de beveger seg i) mellom ulike utdannings- og opplæringsnivåer, ii) i og mellom utdannings- og opplæringssektorer, iii) mellom utdanning og opplæring og arbeidsmarkedet, og iv) innenfor og over landegrensene. Med forbehold for nasjonale beslutninger om i) å benytte studiepoengsystemer og ii) knytte dem til nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner, bør ulike studiepoengsystemer, når det er relevant, fungere sammen med nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner for å støtte overganger og lette framdrift. For dette formål bør studiepoengsystemer knyttet til nasjonale rammer eller systemer for kvalifikasjoner, når det er relevant, overholde følgende prinsipper:

1. Studiepoengsystemer bør støtte fleksible utdanningsløp til fordel for den enkelte lærende.
2. Når kvalifikasjoner utformes og utvikles, bør strategien basert på læringsutbytte brukes systematisk for å lette overføring av (deler av) kvalifikasjoner og framdriften i læringen.
3. Studiepoengsystemer bør lette overføringen av læringsutbytte og de lærendes framdrift på tvers av institusjonelle og nasjonale grenser.
4. Studiepoengsystemer bør bygge på uttrykkelig og gjennomsiktig kvalitetssikring.
5. Studiepoengene som en person har oppnådd, bør dokumenteres, og angi oppnådd læringsutbytte, navn på vedkommende institusjon som tildeler studiepoeng, og eventuelt den tilhørende verdien av studiepoengene.
6. Systemer for overføring av studiekvalifikasjoner bør søke å oppnå synergier med ordninger for validering av tidligere læring, og disse systemene og ordningene bør virke sammen for å lette og fremme overføring og framdrift.
7. Studiepoengsystemer bør utvikles og forbedres gjennom samarbeid mellom de berørte partene på passende nasjonalt plan og unionsplan.

⁽¹⁾ Disse felles prinsippene er helt i samsvar med det europeiske systemet for overføring av studiekvalifikasjoner (ECTS) og det europeiske systemet for studiekvalifikasjoner innen yrkesrettet utdanning og opplæring (ECVET).

VEDLEGG VI

Elementer for datafelt for elektronisk offentliggjøring av opplysninger om kvalifikasjoner med et EQF-nivå

DATA			Obligatorisk/ valgfritt
Kvalifikasjonens betegnelse			Obligatorisk
Felt(*)			Obligatorisk
Land/region (kode)			Obligatorisk
EQF-nivå			Obligatorisk
Beskrivelse av kvalifikasjonen(***)	Enten	Kunnskap	Obligatorisk
		Ferdigheter	Obligatorisk
		Ansvar og selvstendighet	Obligatorisk
	Eller	Åpent tekstfelt der det beskrives hva den lærende forventes å vite, forstå og kunne gjøre	Obligatorisk
Tildelingsorgan eller vedkommende myndighet(**)			Obligatorisk
Studiepoeng / teoretisk arbeidsinnsats for å oppnå læringsutbytte			Valgfritt
Interne kvalitetssikringsprosesser			Valgfritt
Eksternt organ for kvalitetssikring / reguleringsorgan			Valgfritt
Ytterligere opplysninger om kvalifikasjonen			Valgfritt
Informasjonskilde			Valgfritt
Lenke til relevante tillegg			Valgfritt
Nettadresse (URL) til kvalifikasjonen			Valgfritt
Informasjonsspråk (kode)			Valgfritt
Opptakskrav			Valgfritt
Utløpsdato (eventuelt)			Valgfritt

DATA		Obligatorisk/ valgfritt
Måter å oppnå kvalifikasjonen på		Valgfritt
Forhold til yrker eller yrkesområder		Valgfritt

(*) ISCED FoET2013

(**) Det kreves minst opplysninger som gjør det enklere å finne informasjon om tildelingsorganet eller vedkommende myndighet, og dette kan omfatte navn på tildelingsorganet eller vedkommende myndighet, eller eventuelt navnet på gruppen av tildelingsorganer eller vedkommende myndigheter, samt en nettside eller kontaktopplysninger.

(***) Denne beskrivelsen skal bestå av åpne tekstfelt, der bruk av standardterminologi ikke er obligatorisk. Medlemsstatene skal heller ikke være forpliktet til å oversette beskrivelsen til andre EU-språk.